
Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Дневник

✓ Гърция губи част от суверенитета си до 2015 г.

http://www.dnevnik.bg/sviat/2011/07/03/1117080_gurciia_gubi_chast_ot_suvereniteta_si_do_2015_g/

"Суверенитетът на Гърция ще бъде силно ограничен", заяви в интервю за германското списание "Фокус" председателят на групата на финансовите министри от еврозоната Жан-Клод Юнкер, който посочи, че Атина има проблеми със събирането на данъците. По думите му Гърция трябва да приватизира с мащабите, с които това се правеше с предприятията на бившата ГДР през 90-те години. Юнкер изрично посочи модела със специалната агенция "Тройханд", която за 4 години разпродаде около 14 000 компании, но и съкрати 2.5 млн. работни места. Интервюто му идва само ден след като в събота финансовите министри от еврозоната одобриха отпускането на транс от 12 млрд. долара, с които след около две седмици гърците да могат да погасят плащания по външния си дълг. На 8 юли се чака одобрение и от МВФ. След това обаче започват преговори за втори спасителен пакет за Гърция до 2015 г., който трябва да е готов до средата на септември.

Гърците са изключително чувствителни към всички идеи, че "комисари" може да поемат ръководството на национални служби, данъчната администрация и приватизацията, и може пак да се вдигнат на бунт, посочва "Ройтерс". В събота обаче Европейската комисия направи изключително критична оценка за дългосрочните шансове на икономиката им да излезе от дълговата криза. Ако се падне само с 1 пункт под прогнозния икономически растеж, дълговете на Гърция ще останат около 170% от БВП и отвъд 2020 г. Икономисти коментираха пред сп. "Шпигел", че ако същите мерки трябваше да приложи Германия, там ще трябва за две години да се спестят 425 млрд. евро и икономиката ѝ ще бъде докарана до колапс.

✓ Депозитите стават все по-важен източник за финансиране на банките

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/07/03/1116930_depozitite_stavat_vse_po-vajen_iztochnik_z/

Банките все повече разчитат на средствата на домакинствата като основен източник за финансиране и депозитите от местното население и фирмите продължават да заместват ресурса, привлечен от външни източници - обичайно банките майки. Това става ясно от последния бюлетин "Банките в България" на БНБ. Там се посочва, че ресурсът от домакинствата засилва ролята си на основен източник на финансиране за банките и така се запазва тенденцията към увеличение на привлечените средства от вътрешни източници.

Тази линия в банковия сектор се наложи още в началото на кризата, когато международните пазари на практика "затвориха" заради оттеглянето на доверието, а големите банкови групи преустановиха финансирането на дъщерните си поделения. Тогава на българския пазар се разрази депозитната война за набиране на ресурс от местния пазар, лихвите по влоговете достигнаха двуцифрени нива (10-12%) и се появи явлението "депозитен туризъм".

Допреди кризата лихвите за домакинствата бяха на нива 3-4% годишно според срока и валутата, а ресурсът за кредитиране идваше основно отвън - банките майки и външните пазари. При променените условия на криза обаче този източник пресъхна. На този етап тенденцията за финансиране от местния пазар явно се запазва и засилва. Преди дни гръцката Юробанк оповести, че дъщерните ѝ поделения ще трябва да разчитат на самофинансиране до 2012 г. Така продължава наблюдаваното разширяване на дела на депозитите от граждани и домакинства в структурата на общите привлечени средства за сметка на свиването при средствата от кредитни институции. За първото тримесечие делът на парите на домакинствата достига 45.3%, а този от кредитни институции (основно от централите) е малко под една пета (19.6%).

В края на май движението е в същата посока и дяловете са съответно 45.8% и 18.7%, като се запазва и делът на местните ресурси в общата сума на привлечените средства на 78%. Година по-рано, през първото тримесечие на миналата година, дяловете на ресурса от домакинствата и от кредитни институции в общите привлечени средства са били съответно 42% и 23%.

Същевременно след утихването на депозитната война в средата на миналата година нивата на лихвите се понижиха до около 4-5% годишно. Това е намерило отражение в нетния лихвен доход на банките, който през първото тримесечие на тази година е в размер на 722 млн. лв. и е по-висок с 14 млн. лв. в сравнение с този през миналата година по същото време.

От БНБ посочват, че основен фактор за това е по-чувствителното свиване на разходите за лихви спрямо приходите от лихви. Така по-ниските разходи за лихви, които основно са по депозити, са увеличили нетния лихвен доход на банките. От друга страна, приходите от лихви по новоотпуснати кредити си остават по-малък обем, което е характерно и за предходните периоди заради свитото кредитиране.

Нетният доход от такси и комисиони е по-висок със 7 млн. лв. (3.8%) спрямо март 2010 г. Централната банка посочва като оценка, че доходността на кредитните институции е приемлива. Нетният лихвен марж (разликата между приходите от лихви по лихвоносни активи и разходи за лихви по пасиви), при който банките работят, е 4.28% в края на март тази година. Година по-рано е бил 4.37%. Маржът, при който банките в Западна Европа работят, е около 1%.

По отношение на рисковете за качеството на активите от БНБ посочват, че продължава наблюдаваната от септември 2010 г. тенденция към забавяне на растежа на просрочените кредити, като през първото тримесечие на тази година те се увеличават с темпове, по-ниски спрямо предходните четири тримесечия. Данните за необслужваните кредити (с просрочия над 90 дни) се публикуват на всяко тримесечие.

Тези за второто тримесечие ще бъдат оповестени в края на този месец. Така към края на март необслужваните заеми са 6.995 млрд. лв., или 12.9% от brutните кредити (без тези за кредитни институции). От централната банка обаче посочват, че при оценка на нивото на необслужваните заеми трябва да се има предвид и фактът, че съотношението между необслужваните над 90 дни заеми и кредитния портфейл се отчита при брутна стойност на кредитите.

Картината получава по-различен вид, ако с направените разходи за обезценка по тези кредити се намали brutният им размер. Тогава преизчисленият коефициент на нетни необслужвани кредити (над 90 дни) спрямо нетни кредити ще бъде 8.6%. Тоест делът на тези просрочия пада с над 4 процентни пункта. БНБ посочва още, че състоянието на кредитите за физически лица остава по-добро от това при фирмите. Но независимо от неблагоприятните тенденции редовните кредити – 42.2 млрд. лв., или 54% от brutните активи на системата, осигуряват добро ниво на доходност при повечето институции, се казва в доклада на централната банка.

✓ Бюджетният дефицит отново започна да расте

http://www.dnevnik.bg/pazari/2011/07/03/1116898_bjudjetniiat_deficit_otnovo_zapochna_da_raste/

След два месеца, в които бюджетът отбелязваше излишъци, през май отново се е върнал към дефицит. На месечна база той е 45 млн. лв., а с натрупване от началото на годината размерът му е 597 млн. лв. (0.8% от БВП), събщи Министерството на финансите в петък.

Сравнение с първите 5 месеца на миналата година показва, че тогава дефицитът е бил 1.36 млрд. лв. (1.8% от БВП). За цялата 2011 г. пък е заложен дефицит от 1.963 млрд. лв.

Общият размер на приходите в бюджета е 9.99 млрд. лв., с което се изпълняват 38.1% от планираните за годината. В същото време държавата е изхарчила към края на май 10.59 млрд. лв., или 37.6% от годишния разчет.

От разбивката се вижда, че данъкът върху добавената стойност и акцизите отново са най-трудни за събиране. Най-сериозно е изоставането в събираемостта на косвените данъци - ДДС и акцизи.

Така, макар и приходите да нарастват спрямо предходната година съответно с 18.3% и 17.8%, тяхната събираемост е по-ниска от планираната за годината. За периода от януари до края на май от данък добавена стойност в хазната са постъпили 2.34 млрд. лв., но това е 36.2% от годишния план. Акцизите пък са осигурили 1.38 млрд. лв., с което са изпълнени 36.6% от разчета за годината.

Изоставането в събираемостта на приходи от ДДС и акцизи показва, че потреблението все още остава потиснато и домакинствата предпочитат да спестяват свободните си средства. Това се наблюдаваше също през 2009 и 2010 година, като тогава изоставането от годишния план бе дори по-голямо.

Тази година обаче от Министерството на финансите прогнозира, че няма да се наложи актуализиране на бюджета заради по-ниски приходи, а вместо това потреблението ще се съживи и през втората половина на годината приходите ще се увеличат и годишният план щял да се изпълни.

Потвърждение на тази прогноза се наблюдава през април и май. През всеки от тези месеци от ДДС в хазната са постъпвали по 9% от годишния разчет, а за цялото първо тримесечие бяха изпълнени само 18% от него.

За разлика от косвените данъци при преките събираемостта върви по-бързо и от корпоративен данък вече са събрани 52% от годишния план (802.9 млн. лв.), а от данък върху доходите на физически лица са събрани 43.8% от годишния разчет (908 млн. лв.).

В структурата на разходите пък се вижда нарастване на плащанията за издръжка - с 1.4% до 9.126 млрд. лв., а държавните инвестиции и разходи за държавния резерв спадат с 26.5% на годишна база до 791.6 млн. лв.

В края на май размерът на фискалния резерв е 5 млрд. лв.

Контролът върху акцизните стоки увеличава приходите от акцизи

Значително нарастване на събираемостта от акцизи спрямо миналата година отчита Министерството на финансите.

От горива събраните за януари - май акцизи са 677.1 млн. лв., или 8% повече на годишна база. Тютюневите изделия са донесли акцизи за 615.7 млн. лв., което е годишен ръст от 28%, а от алкохол акцизите са 91.5 млн. лв., или 52.2% повече от януари - май миналата година.

Министерството на финансите изтъква, че успехът при алкохолните напитки е пряко следствие от прилагането на Наредба 3 за специфичните изисквания и контрола, осъществяван върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки. Тя задължи производителите на спиртни напитки да свържат всички измервателни устройства в дестиларните си с митническата администрация, а производители обжалваха неуспешно нейните текстове пред съда.

[Вестник Класа](#)

✓ Хазната отново на червено, но фискалният резерв расте

http://www.klassa.bg/news/Read/article/173944_%D0%A5%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE+%D0%BD%D0%B0+%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BE%2C+%D0%BD%D0%BE+%D1%84%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82+%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%B2+%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B5

След два положителни месеца бюджетът през май отново се върна на дефицит, показват данни на Министерството на финансите. През петия месец на годината недостигът в хазната се е увеличил с 45,5 млн. лв. спрямо април до 597,5 млн. лв., или 0,8% от прогнозирания БВП. За сравнение дефицитът за периода януари-май 2010 г. бе в размер на 1,36 млрд. лв., което е със 762,5 млн. лв. повече спрямо тази година. Припомняме, че за цялата 2011 г. пък е заложен дефицит от 1,963 млрд. лв.

Постъпилите приходи в края на май според данните са 9,99 млрд. лв., което е близо 40 на сто от планираните за годината. Експертите отчитат, че постъпленията са с 639,6 млн. лв. повече спрямо година по-рано. Основна причина за това е ръстът на приходите от косвени данъци, които са се увеличили с 580,5 млн. лв., и от социални и здравноосигурителни вноски. Освен това от МФ добавят, че спрямо 2010 г. постъпленията от преки данъци и други данъци също бележат известен ръст. Въпреки увеличението на събираемостта приходите от ДДС и акцизи продължават да изостават. Така в края на май от ДДС са постъпили в хазната 2,34 млрд. лв., или 36,2% от планираните, а от акцизи – 1,38 млрд. лв., като изпълнението спрямо разчета за годината е 36,6%. Приходите в частта на преките данъци са 1,76 млрд. лв., което е 46,6% от планираните за годината, а от мита са събрани 44,9 млн. лв., или 44,9% от разчетените. За разлика от косвените данъци при преките събираемостта върви по-бързо и от корпоративен данък вече са събрани 52% от годишния план, или 802,9 млн. лв., а от налога върху доходите на физически лица са събрани 43,8% от планираното, или 908 млн. лв.

В началото на годината правителството въведе нов застрахователен данък. Данните на МФ показват, че до края на май по този показател са събрани 6,6 млн. лв., а до края на годината плановете са те да достигнат 20 млн. лв. От данъка върху хазартна дейност пък са събрани близо 55 млн. лв. при прогнозиран над 100 млн. лв. за цялата година.

В същото време държавата е изхарчила 10,59 млрд. лв., или 37,6% от годишния разчет. Спрямо първите пет месеца на 2010 г. има свиване на разходите със 122,9 млн. лв. Експертите от МФ отчитат, че спрямо същия период на миналата година харчовете за заплати и осигурителни вноски, както и разходите за текуща издръжка са по-ниски, докато при здравноосигурителните плащания се отчита нарастване.

Фискалният резерв към края на май възлиза на 5,0 млрд. лв. и се увеличава с 300 млн. лв. спрямо месец по-рано. От началото на годината резервът е намалял с 412 млн. лв., а спрямо края на май 2010 г. - с 1,585 млрд. лв.

✓ Първият фонд по JEREMIE започва работа през септември

http://www.klassa.bg/news/Read/article/173915_%D0%9F%D1%8A%D1%80%D0%B2%D0%B8%D1%8F%D1%82+%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4+%D0%BF%D0%BE+JEREMIE+%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B0+%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7+%D1%81%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B2%D1%80%D0%B8

През септември ще започне да работи първият фонд по JEREMIE, а именно Гаранционният фонд, съобщи министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков на среща в Габрово с Клуба за иновации. Европейският инвестиционен фонд вече е избрал мениджърите и на Фонда за стартиращи компании и Мезанин фонда. Очаква се тези инструменти да ускорят усвояването на средствата по ОП „Конкурентоспособност“ и от тях да има истински ефект за бизнеса.

Трайков коментира, че ще има възможност за предоставяне на кредитиране на значително по-ниски лихви от пазарните нива, включително за стартиращи и иновативни компании, които трудно намират финансиране, подчерта той. По този начин могат да бъдат усвоени поне 90% от средствата по оперативната програма. Това е и начин за елиминиране на голяма част от бюрокрацията и скъсяване на сроковете за оценка и реализация на проектите, допълни Трайков.

От Министерството на икономиката съобщиха, че иновативните компании могат да ползват ресурс от 220 млн. лева за разработване и внедряване на иновации по различни схеми на ОП „Конкурентоспособност“. Един от основните проблеми, изтъкнати от мениджърите на подобни компании, е липсата на средства за съфинансиране, които допълват безвъзмездната помощ. Затова по ОП „Конкурентоспособност“ бяха разработени съвместни схеми с финансови институции, като едновременно с отпускането на гранта се получава и кредитна част съфинансиране, припомни Трайков.

Пилотно този модел се прилага по Програмата за енергийна ефективност, която предоставя 200 млн. евро на предприятията по оперативната програма и 150 млн. евро съфинансиране от ЕБВР чрез 10 банки партньори.

Трайков информира компаниите и за решението на МС да отпусне 5 млн. лева за Националния иновационен фонд за проекти в изпълнение. Националната цел на България е да достигне 1,5% от БВП инвестиции в иновации до 2020 г. Това означава, че вложенията в НИРД трябва ежегодно да нарастват с 15%. За бизнеса се предвиждат различни данъчни стимули, свързани с инвестиции в НИРД. Обсъждат се източници на държавното финансиране, като една от идеите е част от концесионните възнаграждения за подземни богатства да се използват за тази цел, каза още Трайков.

[Вестник Капитал](#)

✓ Няма да се размине

От това как и кога ще фалира Гърция ще проличи колко силен ще е ефектът върху българската икономика

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2011/07/01/1116178_niama_da_se_razmine/

Гърция ще фалира. Това вече не е апокалиптичен сценарий, а прогноза, под която се подписват именити икономисти. Спасителният план за 110 млрд. евро отпреди година не постигна желаните ефект - да успокои инвеститорите и да позволи на Гърция отново да се финансира от международните пазари. Сега спешно се договаря допълнителна помощ срещу допълнителни ангажименти за бюджетни ограничения, вдигане на данъци и приватизация. По всички личи, че и това ще постигне най-много отлагане на неизбежното - разсрочване на дълга, загуби за кредиторите (основно гръцки, френски и германски банки) или и двете. И то ако непопулярните мерки на правителството устоят на масовите стачки и

улични протести.

Гръцката криза засега има ограничено влияние върху българската икономика основно по линия на износа в някои сектори и на по-консервативното кредитиране от банките с гръцки собственици. При фалит обаче нещата далеч не са толкова ясни. Самата идея за държавен фалит звучи по-страшно, отколкото реално е. Това, че Гърция няма да може да се разплати с кредиторите си, не значи, че и банките, бизнесите или гражданите й автоматично стават неплатежоспособни. Ако фалитът не се съпътства от паника (а нея обикновено я има), всъщност той може да е най-работещото решение, най-малкото зло. И в случая с Гърция колкото по-рано се приеме, че той е неизбежен и започне подготовката за него, толкова по-малки ще са щетите от нея. Не само Европа, но и България има какво да направи, за да се предпази, доколкото може. А прескъпо купеното време трябва да се използва разумно.

Каналите

по които финансовият шок може да се пренесе, са най-различни. Най-прекият от тях е продължителното замразяване на притока на чужди капитали. Големите инвеститори разглеждат региона като едно цяло, а в техните очи икономиката на България е прекалено свързана с Гърция - 30% от местния банков сектор се контролира от гръцки финансови институции. В реалния сектор инвестициите и търговските връзки между двете страни също са значителни. При това положение е нормално част от недоверието към Гърция да се пренесе и към България, а с него - и по-скъпо финансиране за държавата и за бизнеса. Вече приемането на нови членове в еврозоната изглежда временно замразено, но при фалит на Гърция амбициите на България в тази посока могат да бъдат забравени за неопределен период.

Друга линия, по която може да се усети негативно влияние, е съвсем реална банкова криза. Може гръцките банки-майки да трябва да си вземат постепенно парите, които са дали на поделенията си на Балканите, защото са във фалит и нямат друг избор. Но има и психологическо измерение. "По-големият ефект е самата новина за фалит - дали тя няма да извади депозантите от банките, да ги накара да теглят масово депозитите си, това ще е най-големият проблем", обясни Иван Ненков, председател на борда на "Алфа асет мениджмънт" (част от "Алфа финанс груп", където основен акционер е създателят на "Капитал" Иво Прокопиев. "Причината е, че нашата държава гарантира на практика 100% от депозитите, а фондът за гарантиране няма достатъчно средства. Това вече би било проблем за фиска, ако едно условно задължение на държавата изведнъж се превърне в реално", добави той.

Ако за отношението на чуждите инвеститори държавата има относително малко какво да направи, освен да пази стабилност (и да се рекламира с нея), в банковия сектор БНБ има достатъчно лостове, с които да минимизира ефектите (**виж текстовете за ефектите върху икономиката, банките и фирмите**).

Рискът

за българската икономика от фалит на Гърция трудно може да се прецени. Той ще зависи от това доколко планирано и организирано ще протече реструктурирането на гръцкия дълг от над 300 млрд. евро. И двете крайности в това отношение не са благоприятни. Евентуална политическа криза и светкавичен фалит ще накара инвеститорите да избягват целия регион, а усещането за риск на България ще се повиши. Една продължителна политика на бюджетни рестрикции и агонизираща рецесия в съседната държава също ще се отрази негативно на българския бизнес.

Най-доброто решение за България изглежда постигането на някаква форма на договорка между Гърция и кредиторите й максимално скоро - т.е. когато европейските банки са дотолкова добре капитализирани, че да могат да поемат загубите, а опасността от зараза сред другите проблемни европейски икономики е отшумяла. Дали обаче тези условия ще се изпълнят скоро, трудно може да се прогнозира - последната една година не беше направено кой знае колко в тази посока. А това води два възможни и не много приятни сценария: или Европа ще предпочете да поддържа Гърция на системи доста по-дълго отколкото ни се иска, или гръцкото правителство ще падне.

Шансът

на България е да използва времето, което в момента Европа купува за своите банки, за да се подготви включително и за най-мрачните сценарии. Правителството трябва внимателно да прецени нуждите от финансиране на държавата (в началото на 2013 г. предстоят плащания по външен дълг) и евентуално да си го осигури, преди пазарите да бъдат обзети от някой пореден шок. А също така трябва и да се постарее да посрещне бягащия от влошените условия в Гърция бизнес, не просто с по-ниски данъци, а и с колкото се може по-малко бюрокрация и корупция. Това може да не гарантира благоденствие на мига, но пък със сигурност избягва опасността в по-дългосрочен план България да последва Гърция.